

Project Monitoring Wintervogels Zuid - Holland niewsbrief 2012/13 nr.3

Beste Tellers,

Nijmegen, 7-12-2012

De weerkundigen hebben dit jaar helemaal gelijk: de winter is begonnen! Zojuist fietste ik door iets wat verdacht veel op een sneeuwstorm leek naar het Sovon-kantoor, me onderwijl afvragend wat deze weersomslag zal betekenen voor ganzen, zwanen en andere wintervogels. De eerste berichten over vorstrushes zijn er al, benieuwd wat daar bij de decembertelling van te merken zal zijn. Zou het trouwens net zo'n sneeuwtelling worden als twee jaar terug, of ziet het er in het telweekend alweer een stuk groener uit? We gaan het zien. Eén ding is zeker: het gaat een erg spannende telling worden.

In deze nieuwsbrief een terugblik op de novembertelling, waarvan data uit 415 telgebieden ontvangen werden. Verheugend is dat er al enkele telgebieden in de Vijfheerenlanden bij zitten. Hartelijk welkom, tellers daar! Onderwijl zijn er her en er nog wat nieuwe tellers actief geworden. Erg blij zijn we onder meer met de tellingen in de bollenstreek bij Hillegom, die in november al Patrijzen opleverden. Belangrijke informatie, dus.

Het totaal van 415 telgebieden, waarvan de teldata van november al gebruikt kon worden valt misschien iets tegen, maar is nog altijd ruim voldoende om een beeld te schetsen. We hopen de nog ontbrekende tellingen uit onder Haringvliet, Biesbosch en Kagerplassen binnenkort te mogen ontvangen.

Dan kort nog iets over de wintervogeltellingen en het nieuwe atlasproject. Zoals u weet. Zijn de tellingen voor het winterdeel van het nieuwe atlasproject per 1 december van start gegaan. Natuurlijk hoop ik dat velen van u mee gaan doen aan dit belangrijke project. Toch hoop ik ook dat de wintervogeltellingen zoveel als mogelijk door zullen lopen. Dit omdat we het erg belangrijk vinden dat er geen gaten in die prachtige telreeksen van zoveel telgebieden ontstaan. Maar ook omdat alle wintervogeltellingen bijdragen aan de atlas. Het is bijvoorbeeld niet voor niets dat u in het atlasproject niet gevraagd wordt om veel soorten ganzen, eenden en andere watervogels in te tekenen. Dat doen we omdat er al zoveel goede informatie uit het wintervogelproject komt. Dan zou het toch zonde zijn als juist in die atlasperiode een gat zou vallen in die telgegevens!

Veel plezier en succes gewenst bij de decembertelling!

Met vriendelijke groet,
Jan-Willem Vergeer

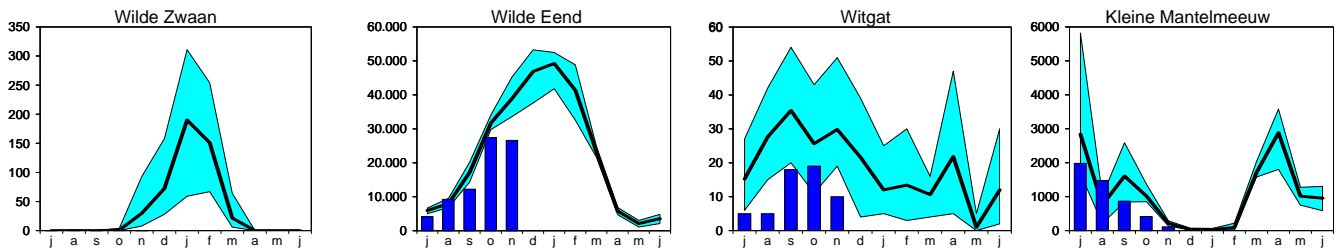
Talrijke soorten en aantallen november 2012

Tabel 1: Overzicht van de talrijkste soorten in november 2012 (gebaseerd op 415 telgebieden). Tussen haakjes staat aangegeven welke plaats de soort in oktober 2012 innam.

1. Smient (1)	63.492	6. Wilde Eend (5)	26.548
2. Grauwe Gans (3)	40.727	7. Kievit (6)	21.045
3. Brandgans (8)	36.695	8. Kokmeeuw (7)	17.631
4. Kolgans (15)	33.559	9. Spreeuw (3)	16.219
5. Meerkoet (2)	27.388	10. Krakeend (10)	15.127

Volgsoorten 2012/2013

Wilde Zwanen schitterden nog geheel door afwezigheid en het aantal Wilde Eenden lijkt mager, maar dat is deels debet zijn aan het missen van belangrijk gegevens (bijv. Haringvliet). Over de oorzaken van de afname van de soort stond laatst iets te lezen in de landelijke watervogelniewsbrief en een aantal van u heeft daar op gereageerd. Hier zullen we nog op terugkomen. Het aantal in november getelde Witgatjes is ook aan de magere kant, terwijl Kleine Mantelmeeuwen, conform planning, hier inmiddels zeldzaam zijn en zich volop op de vuilnisbelten en vissershavens in zuidelijk Europa geworpen hebben.

Schaarse soorten november 2012

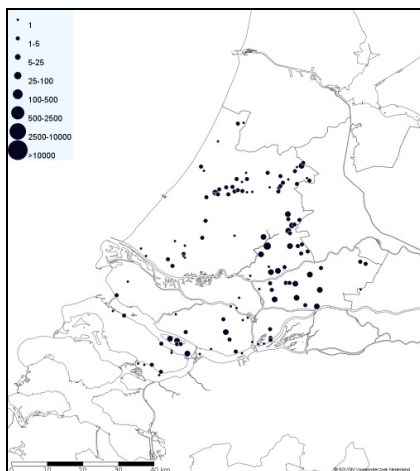
Roodkeelduikers werden alleen op zee gezien, de meesten bij Noordwijk tussen paal 81 en 82. Het Oostvoornse Meer was goed voor 171 Dodaarzen; zelfs voor dit zeer geschikte gebied een hoog aantal. Het Krammer-Volkerak lijkt in toenemende mate geschikt voor Kuifduikers; ditmaal werden er 45 geteld. De soort werd verder gezien in de Broekvelden Reeuwijk (1) en aan de zeezijde van de Brouwersdam (2). Nog talrijker op het Krammer-Volkerak waren de Geoorde Futen, waarvan er 388 werden geteld (het gros bij de Krammerse Slikken). Verder werd de soort alleen gemeld van de Broekvelden Reeuwijk (1) en het Oostvoornse Meer (2).

Roerdompen werden gemeld van de Boezem van de Overwaard, Nieuwe Polder Langeland, Holierhoekse Polder, Meijndel en Oranjeplassen. Polder Molenaarsgraaf in de Alblasserwaard was goed voor een Koereiger, terwijl de enige Kleine Zilverreigers bivakkeerden in Polder het Oudeland Ouddorp en Lang Roggebroek bij Reeuwijk. Grote Zilverreigers waren met 442 ex in 120 telgebieden beduidend talrijker dan in november 2011. De verhouding met de Blauwe Reiger is nu 1: 2,5. Dat hadden we tien jaar terug niet durven dromen... In stedelijk- en akkergebied heeft de Blauwe Reiger het nog geheel voor het zeggen, maar in de graslandpolders is de verhouding niet ver van 1:1.

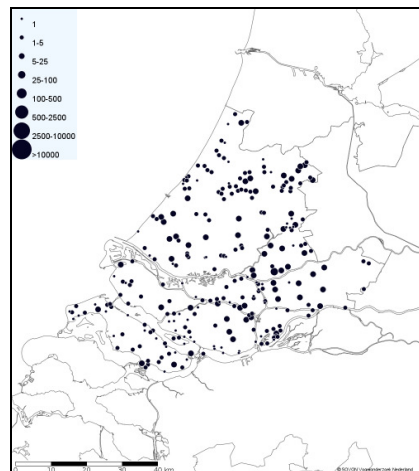
Ooievaars werden vooral gezien rond Den Haag-Delft en in de waarden. Late Lepelaars zaten langs de Oude Maas (2), op de Meneersche Plaat Haringvliet (3) en op Tiengemeten (5). Met een voorlopig totaal van 5071 ex in 219 telgebieden werden er opvallend veel Knobbelswanen geteld. 13 telgebieden herbergden meer dan 100 ex, vooral in Alblasser- en Krimpenerwaard, Krammer-Volkerak, het Oostvoornse Meer en rond Alphen a. d. Rijn. Kleine Zwanen daarentegen waren nog schaars: de enige meldingen kwamen van de Blokkenpolder Gouderak (21), De Scheelhoek (6) en de Galatheepolder Flakkee (11). Ook Toendrarietganzen waren met een totaal van 1726 ex nog tamelijk schaars. De meesten zaten op Flakkee en in Polder Vierambacht bij Alphen.

Bij de Grote Canadese Gans blijft het zwaartepunt liggen op de graslandpolders op het vasteland (max. 344 ex. in de Woudse Polder bij Delft), maar in het Oudeland van Strijen en omgeving in de Hoekse Waard is de soort ook talrijk.

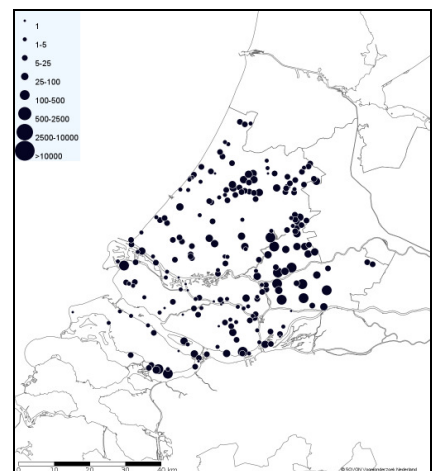
Kleine Canadese Ganzen werden alleen gemeld in de bollenstreek (21 ex). Rotganzen werden vooral gemeld op Goeree-Overflakkee (208), de Westplaat (59) en kleine aantallen langs de Noordzeekust. De enige Casarca bevond zich in Meijndel.

Grote Zilverreiger nov 2012

Blauwe Reiger nov 2012

Knobbelswaan nov 2012

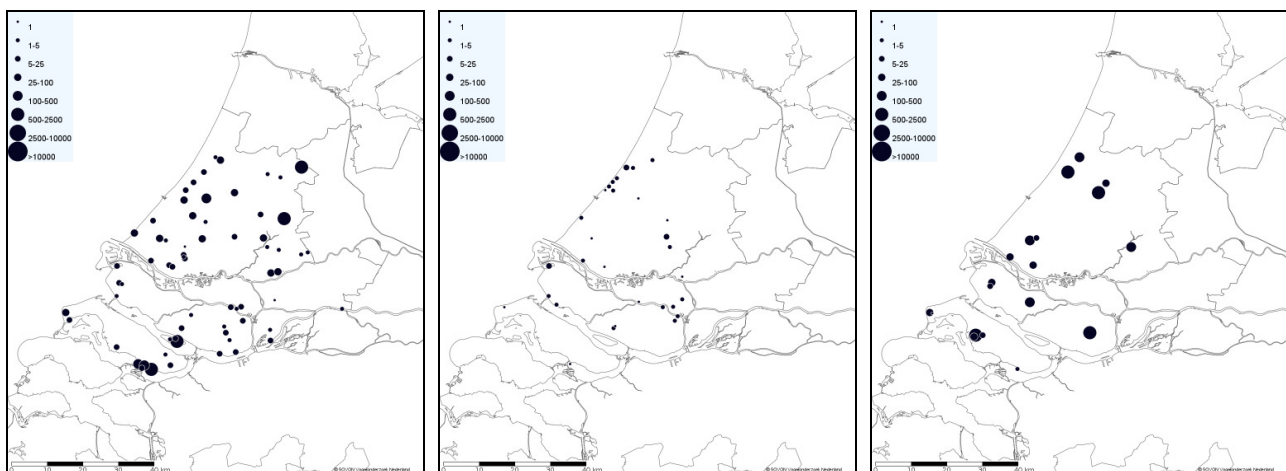
Van de 1169 Pijlstaarten zat een fors deel op de Westplaat (560) en in Tiengemeten-Weelde (462). Met 4461 ex was de Slobeend behoorlijk talrijk. De kaart toont de fikse spreiding over waterrijke gebieden, met name op het vasteland. De grootste concentraties waren te vinden bij de Krammerse Slikken, op Tiengemeten, de Groene Jonker, Broekvelden

Reeuwijk en Vogelpas Starrevaart. Het opvallend forse totaal van 61 Krooneenden was vooral te danken aan de 45 ex in de duinen van Berkheide. Elders doken Krooneenden op in Meijndel (9), Broekvelden Reeuwijk (4) en Oud Alblas (3). Tafeleenden waren met een totaal van 1618 ex wat schaars, maar hier wreekt zich ongetwijfeld het gemis aan data van het Haringvliet. Veruit de grootste groep (650 ex) bevond zich in de Dintelhaven.

Op de Gaatkensplas bij Barendrecht werd een Witoogend gespot. Veruit de meeste Eidereenden zwommen op zee langs de Brouwersdam, een enkel ex bevond zich bij het Quackgors en –nog opvallender- op de Beneden Merwede t.h.v. Sliedrecht. Buffelkopeenden zaten op de Gaatkensplas en in Polder Nieuw Bonaventura (Hoekse Waard). Grote Zaagbekken waren met een totaal van 23 ex nog schaars. De grootste groep van 10 ex zat in het Oosterkanaal bij Katwijk. Een Rosse Stekelstaart werd gezien op de Broekvelden bij Reeuwijk.

De totalen van enkele roofvogels bieden een opmerkelijke aanblik: 2 Zeaarenden, 3 Bruine en 2 Blauwe Kiekendieven! De Zeaarenden zaten op de Ventjagersplaten. Het aantal Slechtvalken lijkt met 18 wat aan de magere kant. De eerste Ruigpootbuizerden zaten op Tiengemeten en op Flakkee. Smellekens werden gezien op Tiengemeten, in Meijndel en in de Grote Polder bij Zoeterwoude.

Patrijzen werden alleen opgemerkt nabij Hillegom (12 ex in 2 telgebieden) en bij de Rottemeren (2 ex). Het is opmerkelijk dat de soort niet meer wordt gemeld van oude bolwerken als Flakkee en de Hoekse Waard. Met 108 ex werden er aanzienlijk meer Waterrallen gemeld. De kaart toont de spreiding over de provincie, met een accent op de duinstreek (m.n. Berkheide/Meijndel) en het Oostvoornse Meer (25 ex!).

Slobeend nov 2012

Waterral nov 2012

Goudplevier nov 2012

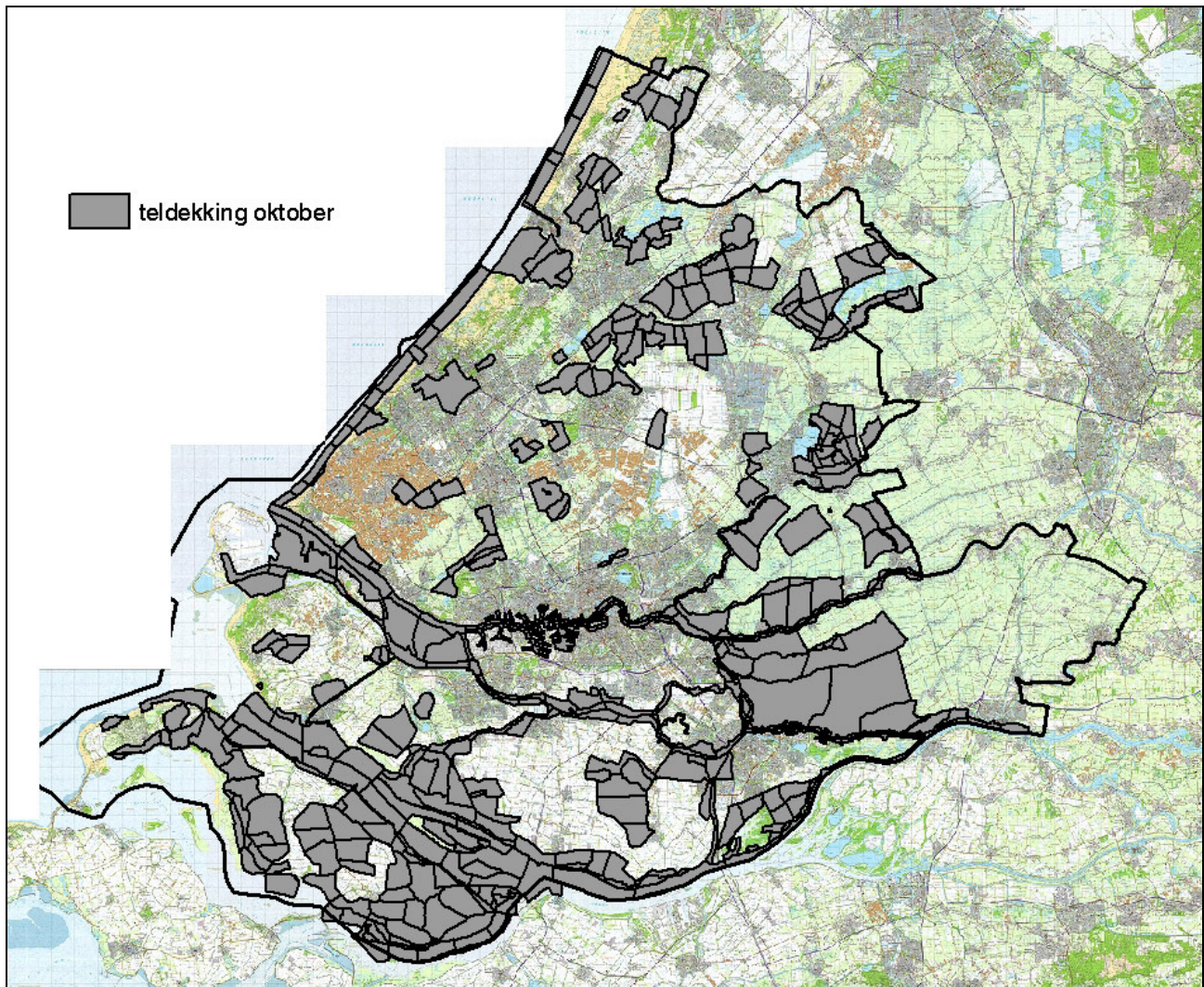
Bontbekplevieren werden alleen gezien op de Westplaat (34) en het strand bij Hoek van Holland (15). Forse groepen Goudplevieren zaten in Polder Elsgeest (430), Vliegbasis Valkenburg e.o. (600), Groeneveldse Polder (486), De Wilck (610), Polder Biert (450) en Polder Diederik Flakkee (1400). De enige 2 Kanoeten zaten op de Westplaat en het strand bij ter Heijde, terwijl ondanks een behoorlijk omvangrijke strand- en Westplaattelling slechts 242 Drieteenstrandlopers werden geteld. Parse Strandlopers zaten bij Hoek van Holland (30) en bij de haven van Scheveningen (8).

Bokjes werden opgemerkt langs de Oude Maas (1), in Berkheide (3) en Lentevreugd (5). Het valt op dat de soort vaak in dezelfde locaties wordt gezien, zouden ze elders ontbreken of gemist worden? 45 van de in totaal 262 getelde Watersnippen zaten in De Wilck, terwijl een flink deel van de 25 Houtsnippen werden opgeschrikt in Berkheide (8) en Meijndel (12). De enige Zwarte Ruiter zat in Vogelpas Starrevaart.

Een Dwergmeeuw en 5 Drieteenmeeuwen werden gezien aan het strand bij Katwijk. Bij de binnenwatering aldaar zat een Geelpootmeeuw, evenals bij de Dam van Engeland (Biesbosch). De recente golf aan langstrekkende Zeekoeten aan de noordzeekust komt deels in de tellingen terug: langs het strand bij Katwijk-Noordwijk werden er 327 geteld. Er zaten er ook nog 3 op het Oostvoornse Meer. Opmerkelijk genoeg werd er geen enkele Alk gemeld!

Velduilen werden gezien op de Westplaat (2) en in de Zuidpolder van Delfgauw (1). Het aantal IJsvogels is met 12 bepaald mager, maar de waarnemingen komen wel uit alle hoeken (bijv. Berkheide, Griendgorzen de Noord en Vijfheerenlanden). Boomleeuweriken werden alleen gemeld van Meijndel (1) en Berkheide (3). Het aantal Waterpiepers (8) en Oeverpiepers (6) was opvallend mager Hetzelfde geldt voor de 7 Grote Gele Kwikstaarten.

Twee late Zwarte Roodstaarten zaten in Meijndel en niet ver daarvandaan in Lentevreugd bivakkeerden 2 Roodborsttapuiten. Hier zaten ook 6 Baardmannen waarvan er voorts alleen 10 ex bij het Oostvoornse Meer gezien werden (10). Glanskoppen werden alleen gezien in Meijndel en Berkheide, terwijl de Matkop doorgeschooten grienden e.d. in de Delta verkoos (o.a. 11 langs de Oude Maas). De Raaf van Meijndel liet zich keurig zien, maar Sneeuwgorzen waren schaars: het bleef bij 2 ex in Meijndel.

Teldekking oktober 2012

Teldata:

De maandelijkse tellingen in de periode oktober 2012 - april 2013 zijn gepland op de volgende data:

15 december 2012	12 januari 2013 (midwinter)
16 februari 2013	16 maart 2013
13 april 2013	

Slaapplaatstellingen seizoen 2012/2013:

Grote Zilverreiger: 22 december, 23 februari

Ganzen & zwanen: 1 december, 19 januari

Aalscholver: 12 januari, 23 maart

Wulp: 23 februari

Scholekster, Kemphaan, Grutto: 16 maart, 6 april

Zie voor alle teldata ook de Sovon-website: <http://www.sovon.nl/nl/content/agenda-teldata>

Contactpersoon SOVON

Jan-Willem.Vergeer@sovon.nl (coördinatie Wintervogeltellingen Zuid-Holland): 024-74 10 437

Telformulieren s.v.p. versturen naar:

Sovon Vogelonderzoek Nederland, Antwoordnummer 98189, 6500 VA Nijmegen